

Van Vraag naar Ondersteuning

Landelijk kader inrichting passend onderwijs

november 2014

De stichting Siméa behartigt de belangen van de instellingen die onderwijs en ondersteuning verlenen aan leerlingen die doof of slechthorend zijn en/of een taalontwikkelingsstoornis hebben.

Voor meer informatie: **www.simea.nl**

november 2014

Inleiding

Met de invoering van de wet passend onderwijs op 1 augustus 2014 hebben de instellingen voor het landelijk speciaal onderwijs voor auditief en communicatief beperkte leerlingen een ondersteuningsplicht. Er zijn vier instellingen Auris, Kentalis, Zuid en VierTaal.

De opdracht aan de instellingen is om onderwijs of ondersteuning te bieden aan leerlingen met een auditieve en/of communicatieve beperking, die meer ondersteuning nodig hebben dan het regulier onderwijs kan bieden en die op grond van de ernst van de beperking toelaatbaar zijn tot het onderwijs en/of de begeleiding door de instelling.

Deze brochure is een verdere uitwerking van de landelijk kaders zoals die eerder in de aanloopfase naar de invoering van de wetgeving passend onderwijs werden beschreven in de brochure 'herinrichting onderwijs en begeleiding van cluster 2'.

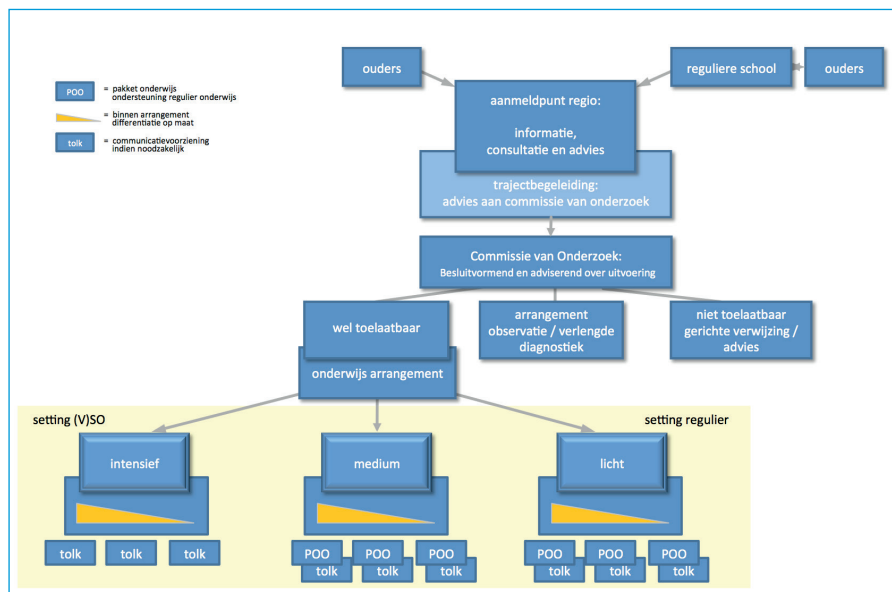
Op hoofdlijnen wordt beschreven welke procedures de instellingen hanteren om te komen tot een beslissing over de ondersteuning die de leerling van de instelling nodig heeft om te kunnen profiteren van het onderwijs. Het uitgangspunt daarbij is 'passend onderwijs' en 'maatwerk' voor de leerling en voor de reguliere school van de leerling. De ouders, de reguliere school en de eventuele verwijzers of zorgverleners die betrokken zijn bij de leerling, zijn voor de instelling belangrijke partners waarmee nauw wordt samengewerkt gedurende dit hele traject.

De brochure is met name geschreven voor medewerkers in het speciaal, het regulier onderwijs, in de MBO instellingen en AOC's¹, voor beleidsmedewerkers en lezers die geïnteresseerd zijn in de werkwijze van de instellingen op hoofdlijnen. De ouder-organisaties hebben kennis genomen van de inhoud van de brochure en geven aan dat deze een goed overzicht geeft van de landelijke afspraken over de betrokkenheid van ouders.

De instellingen hebben voor ouders, leerkrachten en verwijzers ook brochures gemaakt over de wijze waarop zij, in de eigen regio, praktische uitvoering geven aan de landelijke kaders. Deze informatie is te downloaden op de website van de betreffende instelling. Een overzicht van de adressen van de instellingen is te vinden op de website van Siméa.

¹ AOC: Agrarisch Onderwijs Centrum

Stroommodel landelijk speciaal onderwijs auditief en communicatief beperkte leerlingen

De besturen van de instellingen staan voor: **Rekenschap en borging**

**De instelling voor auditief
en/of communicatief
beperkte leerlingen**

De instelling garandeert onderwijs en ondersteuning op maat voor leerlingen die problemen ondervinden in het onderwijs doordat zij doof, doofblind of slechthorend zijn of een taalontwikkelingsstoornis hebben en eventueel bijkomende problemen ervaren.

Het uitgangspunt: passend onderwijs

De instelling biedt ondersteuning op maat. De medewerkers hebben kennis en expertise van de problematiek van de leerling. Zij werken doelgericht met en voor de leerling. Zij doen dit samen met de ouders, de reguliere school, de verwijzers en/of zorgverleners. Regelmatig worden evaluatie momenten afgesproken om te bekijken of de ondersteuning nog 'op maat' is. Als daar aanleiding voor is wordt de ondersteuning bijgesteld. De Inspectie van het Onderwijs ziet toe op de resultaten.

Inpraak van ouders over het beleid van de instelling

Op het niveau van de instelling is de medezeggenschap geregeld via de Medezeggenschapsraad (de MR). Voor ouders van leerlingen die in het reguliere onderwijs worden ondersteund is dit niet mogelijk. De instellingen vinden het wel belangrijk dat ook deze ouders inspraak hebben. In overleg met de ouderorganisaties, het steunpunt medezeggenschap en het ministerie wordt gekeken hoe dit op een goede en werkbare manier georganiseerd kan worden.

Samenwerkende instellingen

De instellingen werken op landelijk niveau samen binnen de stichting Siméa. Zij stemmen procedures en werkwijzen met elkaar af. Zij werken samen om de inhoudelijke deskundigheid van de medewerkers verder te ontwikkelen en te behouden. Partners hierbij zijn de ouderorganisaties², de vertegenwoordigers van verwijzers, de zorginstellingen en wetenschappelijke instituten.

² Ouderorganisaties FOSS (www.foss-info.nl) en FODOK (www.fodok.nl)

Aanmeldpunt
van de instelling in de
eigen regio

*In het land zijn verschillende
aanmeldpunten waar ouders
en verwijzers geholpen worden
met Informatie, Consultatie en
Advies of Trajectbegeleiding.*

**Informatie en gerichte
verwijzing**

*Ouders en verwijzers kunnen
met vragen bij het aanmeldpunt
terecht. Zij krijgen informatie en
advies.
Er zijn geen financiële
verplichtingen.*

Landelijk dekkend netwerk

De aanmeldpunten van de instellingen zijn bekend bij scholen en verwijzers.

Op de website van Siméa komt een landelijk overzicht beschikbaar met een zoekfunctie op gemeente.

In gemeenten waar meerdere instellingen hun werkgebied hebben is er voor ouders, scholen en verwijzers één aanmeldpunt. Van hier uit wordt men verder geholpen en doorverwezen.

Laagdrempelig toegankelijk

Voor vragen over gehoor, spraak en taal en bijkomende problemen kunnen ouders, scholen en verwijzers terecht bij het aanmeldpunt van de instelling in de eigen regio. Om de vraag te beantwoorden kan de medewerker van het aanmeldpunt ook een beroep doen op deskundige medewerkers binnen de instelling.

De medewerker geeft uitleg over aanvraag en procedures voor Consultatie en Advies en Trajectbegeleiding.

Kan de vraag niet door de instelling beantwoord worden, dan verwijst de medewerker gericht door.

Consultatie en Advies

Als school en ouders zorgen of vragen hebben over de leerling met een vermoeden van gehoor, spraak of taalproblemen wordt Consultatie en Advies aangeboden.

Consultatie en Advies

Consultatie en Advies is een kortdurend traject voor leerlingen waarvan (nog) niet duidelijk is of de leerling tot de doelgroep behoort maar waarover school en ouders wel zorgen of vragen hebben. Ook als de leerling particulier onderwijs volgt kan de school Consultatie en Advies vragen.

Consultatie en Advies wordt aangevraagd bij het aanmeldpunt van de instelling in de regio.

Een medewerker van de instelling overlegt met school en ouders en de leerling wat de vragen of problemen zijn. Hij geeft gerichte informatie en formuleert in nauwe samenwerking met de school en ouders handelingsadviezen. Het uitgangspunt is hierbij maatwerk voor de leerling in zijn of haar schoolsetting. Voor de reguliere school zijn aan Consultatie en Advies geen kosten verbonden.

Op verzoek van het Samenwerkingsverband kan de medewerker van de instelling ook geconsulteerd worden door de indicatiecommissie van het Samenwerkingsverband om over een leerling mee te denken.

Trajectbegeleiding

Als duidelijk is dat de leerling extra ondersteuning nodig heeft van de instelling om optimaal van het onderwijs te kunnen profiteren, start trajectbegeleiding.

Partnerschap

Ouders en de reguliere school krijgen een contactpersoon toegewezen die hen in dit traject begeleidt. Deze contactpersoon werkt niet alleen, maar is lid van een team van medewerkers met verschillende deskundigheden (multi-disciplinair team).

Trajectbegeleiding

Doelgroep?

Onderwijsbehoefte?

Ondersteuningsvraag?

Informatie van ouders,
school en verwijzers.

Op overeenstemming
gericht.

Advies aan Commissie van
Onderzoek (CvO).

*Bij aanmelding voor onderwijs
of begeleiding door de instelling
is er trajectbegeleiding.*

Samen met de school en de ouders worden de volgende vragen beantwoord:

- Hoort de leerling bij de doelgroep van de instelling? Om dit te bepalen zijn landelijk geldende indicatiecriteria opgesteld. De indicatiecriteria geven inzicht in de aard en de ernst van de beperking. De brochure met de indicatiecriteria is te downloaden op de website van Siméa.

Wanneer de leerling hoort tot de doelgroep van de instelling, worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de onderwijsbehoefte van de leerling?
en
- Wat zijn de ondersteuningsvragen van de school?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden wordt o.a. gebruik gemaakt van:

- Informatie van verwijzers en diagnostische centra en de gegevens van de school
- Een gesprek met ouders, de reguliere school, de leerling zelf en eventueel verwijzers en/of zorginstellingen over de problemen die zij zien en wat naar hun mening nodig is.
- Andere informatie en eventueel een observatie op de school.

Er wordt niet alleen gekeken naar de leerresultaten van de leerling, maar ook naar het sociaal emotioneel welbevinden en de communicatieve redzaamheid van de leerling.

Ouders, de reguliere school en de eventuele verwijzers worden door de medewerker van de instelling gezien als partners om de vragen te kunnen beantwoorden.

Het doel van de trajectbegeleiding is om een advies aan de Commissie van Onderzoek te geven waarover de ouders, de school en de trajectbegeleider het samen eens zijn.

In het advies wordt verwoord welke ondersteuning de leerling nodig heeft en wat de school nodig heeft om de leerling goed te kunnen helpen.

**Commissie van
Onderzoek:**

Wettelijke samenstelling
en taak.
Multidisciplinair
samengesteld.
Transparantie bij besluit.

De instelling waarborgt:

- *een voor alle betrokkenen duidelijke en transparante besluitvorming*
- *door ter zake deskundige medewerkers*
- *waarbij het uitgangspunt is dat de onderwijsbehoefte van de leerling leidend is voor het toekennen van de ondersteuning.*

De Commissie van Onderzoek

De Commissie van Onderzoek bestaat uit specialisten die volgens de wet in de commissie moeten zitten. Daarnaast kunnen er deskundigen worden toegevoegd met specifieke specialistische kennis over de problemen van de leerling.

De wettelijke taken van de commissie zijn:

- Vaststellen of de leerling toelaatbaar is tot het onderwijs van of de begeleiding door de instelling;
- Vaststellen wat de noodzakelijke ondersteuning is voor de leerling: plaatsing op een leslocatie van de instelling of ondersteuning in de reguliere school;
- Vaststellen welke ondersteuning de reguliere school nodig heeft;
- Vaststellen voor hoe lang de ondersteuning geldt;
- De commissie stelt het ontwikkelingsperspectief vast voor de leerlingen op een leslocatie van de instelling. Als de leerling op een reguliere school ondersteuning krijgt, dan geeft de commissie advies over het ontwikkelingsperspectief aan de reguliere school.

Het besluit van de commissie is 'transparant' voor ouders en school. Het besluit wordt toegelicht in een zogenaamd 'gemeenschappelijk rapport'.

Op overeenstemming gericht overleg

De Commissie neemt haar besluit op grond van het advies dat in de trajectbegeleiding is opgesteld. Zij gaat na of de ouders en de school het eens zijn met het advies van de trajectbegeleiding. Als dat niet het geval is, volgt er opnieuw overleg.

Als er vanuit de trajectbegeleiding wel overeenstemming is met de ouders, maar de commissie heeft een andere mening, dan wordt dit met de ouders besproken.

Ouders kunnen een second opinion vragen als zij het niet eens zijn met het besluit van de Commissie van Onderzoek. Deze wordt uitgevoerd door één van de andere instellingen. Voor ouders zijn hieraan geen kosten verbonden.

Ouders krijgen informatie over hoe zij bezwaar kunnen maken tegen een beslissing.

Termijnen

Om een besluit te nemen gelden wettelijke termijnen. Daarvan wordt niet afgeweken. Wanneer het dossier en het advies compleet zijn ingediend, neemt de commissie uiterlijk binnen 10 weken een beslissing.

De instellingen houden goed in de gaten hoe procedures lopen en waar deze verbeterd kunnen worden. De instellingen stemmen de procedures ook landelijk op elkaar af. Dit om te voorkomen dat er grote verschillen tussen de instellingen zullen zijn.

Onderwijsarrangement

intensief - medium - licht

*Onderwijsarrangementen:
Uitgangspunt is maatwerk.
Dit maatwerk vindt plaats
binnen drie typen onderwijs-
arrangementen.*

*Hiermee wordt aangegeven dat
binnen het onderwijsarrange-
ment meer of minder onder-
steuning mogelijk is.*

Onderwijsarrangement

gekoppeld aan
kwaliteitsindicatoren

*De instellingen staan garant
voor het inzetten van expertise
en deskundige medewerkers.*

Onderwijsarrangement: maatwerk

De instellingen hebben ervoor gekozen om de intensiteit van de ondersteuning te benoemen als een 'onderwijsarrangement'.

In een onderwijsarrangement zijn de maatregelen opgenomen die de leerling nodig heeft om optimaal te profiteren van het onderwijs. Als de ondersteuning intensief is kan de leerling worden toegelaten tot het speciaal onderwijs op een leslocatie van de instelling. Is de ondersteuning minder intensief dan kan deze in de reguliere school gegeven worden. Afhankelijk van de inzet die nodig is, wordt dit een medium of licht onderwijsarrangement genoemd.

Bij het bepalen van de mate van ondersteuning wordt gekeken naar wat er nodig is aan extra tijd en aandacht, de aanpassingen binnen het onderwijsprogramma, de benodigde expertise, de aanpassingen die gedaan moeten worden in de school en hoe de samenwerking met ouders, school en zorgverleners geregeld moet worden.

Op de website van Siméa zijn de onderwijsarrangementen op hoofdlijnen beschreven. Een onderwijsarrangement is geen vaststaand pakket. De details worden op maat ingevuld en zijn afhankelijk van de onderwijsbehoefte van de leerling en de ondersteuningsvragen van de school.

Kwaliteitsindicatoren

De instellingen hebben de specifieke expertise en de deskundigheid van de medewerkers beschreven in 'kwaliteitsindicatoren'.

De kwaliteitsindicatoren zijn beschikbaar op de website van Siméa.

Procedures:

Door de instelling ingericht.
Door de overheid ingericht.
Beroepsmogelijkheid.
Medezeggenschap.

*De invloed van ouders is
gewaarborgd in de manier van
werken.*

*Als er toch verschil van inzicht
is zijn er mogelijkheden om
geschillen voor te leggen of
bezwaar en beroep aan te
tekenen.*

Als er toch een verschil van inzicht is

Ouders en reguliere school zijn voor de instelling serieuze gesprekspartners om in gezamenlijk overleg te komen tot de beste oplossing voor de leerling en de reguliere school.

Mocht er desondanks toch een verschil van inzicht zijn dan zijn er mogelijkheden om de klachten of geschillen te bespreken.

De instelling geeft informatie over wat ouders kunnen doen wanneer er een verschil van inzicht is, wanneer ouders klachten hebben en/of bezwaar willen maken tegen het besluit.

Op de website van Siméa is een overzicht te vinden van de mogelijkheden.

Ouders hebben het recht om een school voor hun kind te kiezen. Voor plaatsing in het speciaal onderwijs is een toelaatbaarheidsverklaring noodzakelijk. Toekennen van een intensief onderwijs-arrangement geeft recht op speciaal onderwijs in een leslocatie van de instelling.

Ouders hebben het recht te kiezen voor een reguliere school. Als de reguliere school er mee instemt betekent het dat ouders en school keuzes maken in de mate waarin ondersteuning vanuit de instelling plaats kan vinden. In het reguliere onderwijs kan niet de intensiteit van de ondersteuning geboden worden die in een leslocatie van de instelling wel kan. Dit kan betekenen dat er opnieuw gekeken moet worden naar de ondersteuning die de instelling kan bieden in de reguliere school en daarmee ook een bijstelling van het onderwijsarrangement.

Passend onderwijs

Een ontwikkelingstraject:
Evalueren, monitoren,
bijstellen en verbeteren

De instellingen werken voortdurend aan verbeteringen.

Werken aan kwaliteit

De nieuwe manier van werken is een omschakeling. De instellingen zien het als hun plicht aan de leerling, zijn ouders en de reguliere school om te blijven nagaan waar het beter moet en waar het beter kan.

De ervaringen van ouders, van leerlingen en van scholen zijn daarbij belangrijk. De instellingen gebruiken deze ervaringen om in de eigen organisatie verbeteringen door te voeren. De medezeggenschapsraad van de instelling en de ervaringen van de ouders van kinderen die begeleiding krijgen in de reguliere, worden hierbij betrokken.

De ervaringen en klachten worden ook gebruikt om op landelijk niveau verbeterpunten af te spreken. De ouder-organisaties zijn hierbij belangrijke gesprekspartners.

De instellingen zien partnerschap als een belangrijke basis om haar ondersteuningsplicht te kunnen invullen. De samenwerking en de afstemming met de reguliere scholen en samenwerkingsverbanden, de zorginstellingen, de diagnostische centra en de gemeenten is belangrijk. Met de vertegenwoordigers van de reguliere scholen (PO en VO Raad) wordt overleg gevoerd en worden afspraken gemaakt.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het aanmeldpunt in uw regio. Op de website van Siméa kunt u het aanmeldpunt in uw regio vinden.

